

Dne 6. října 1944 vstoupila sov. a čs. vojska za těžkých bojů se silnou německou obranou Dukelským průsmykem na území ČSR.

ZPRAVODAJ

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel

7/94
ročník 4

V bojích o přechod Karpat

50 let uplynulo od doby, kdy se volynští Češi, muži i ženy zařazení ve všech druzích zbraní 1. čs. armádního sboru, po bojích u Torčina zúčastnili úporných bojů o přechod Karpat.

Karpaty, Dukelský průsmyk a měsíc září jsou významné předěly v životě volyňských Čechů jak na frontě, tak jejich rodnin v zázemí.

Kolik hrdinství prokázali tito mladí vojačí - pěšáci, tankisté, dělostřelci a ženisté. Úloha ženistů v těchto bojích byla mimořádně složitá a vyžadovala

vedle odvahy, osobního hrdinství i odborné znalosti v manipulaci s různými druhy výbušnin a min.

Bojiště Dukelského průsmyku a přilehlá území byla doslova zamořena.

Miny protitankové, protipěchotní, časované, fúgasy a nástrahy různé konstrukce - to byl, vedle hitlerovských vojáků a jejich zbraní, druhý nepřítel, stejně zákeřný a neúprosně vražední. Na minách dřive uložených v zemi, doveďné maskovaných, vyrůstala tráva, obilí nebo pokračování na straně 2

Dne 1. října se sejdeme v Litoměřicích Celostátní setkání volyňských Čechů

Sdružení Čechů z Volyně litoměřického regionu a obec legionářská na Litoměřicku připravily na 1. října t.r. celostátní setkání volyňských Čechů při příležitosti 50. výročí bojů v Karpatech a vstupu čs.armádního sboru na území Československa.

Slavnostní shromáždění bude zahájeno v 10 hod. v Domě kultury v Litoměřicích. Slavnostní projev přednese přednosta okresního úřadu v Litoměřicích pan Pohl. Poté budou následovat projevy dalších hostů a vzpomínky přímých účastníků bojů v Dukelském průsmyku. Po slavnostních projevech, které končí v 11.30 hod., bude následovat společný oběd.

O kulturní program se postará taneční soubor školy v Žitenicích a hudební skupina litoměřické posádky. Následovat bude volná zábava při hudbě. Předpokládáme ukončení setkání je stanovená na 16 hod.

Jak nás informovala hlavní

Dědková, je již přihlášena účast téměř čtyř set krajanů a další přihlášky ještě docházejí.

Padesáté výročí bojů o Dukelský průsmyk a vstup našich vojenských jednotek na území porobeného Československa je významným mezníkem v dějinách naší malé menšiny. Tehdy poprvé vstoupily do Československa tisíce volyňských Čechů, aby se zbrani v ruce pomohly vyhnat hitlerovskou armádu a přinesly porobenému lidu svobodu.

Drtivá většina z nich nikdy tuto zem na vlastní oči nespatriła, nikdy neměla možnost se podívat do vlasti svých dědů a přece neváhala nasadit životy za záchranu svého národa, jemuž ze strany fašistického Německa hrozilo vyhubení!

Obětí, které vycházely z vlasteneckých citů a vědomí zodpovědnosti vůči budoucím generacím, nelze ničím změřit, ničím nahradit. Přijďme tedy, po padesáti letech, vzpomenout na ty, kteří spí svůj věčný sen na dukelském hřbitůvku!

-rh-

Dukla - místo krvavých bojů naší i sovětské armády. společný hrob mnoha našich krajanů, kteří zde spí svůj věčný sen po splnění povinnosti vůči svému národu, vůči své staré vlasti. Čest jejich památce!

dokončení ze strany 1

ve lesích byly maskované spadlým listím. Ani zkušené oko na první pohled nepoznalo, kde jsou uloženy. V lesních porostech, kromě šrapnelových min s náslapnými rozzněčovací, zřizoval nepřítel v širokém měřítku minová pole z min s nástrahy dráty. Nástrahy drát, který byl upevněn ve výší kotníku nohy, nebo ve výší břicha postupujícího vojáka, byl smrtelným nebezpečím nejenom pro jednotlivce, ale pro celé jednotky.

Směrem k československým státním hranicím se austota min a minových polí stále zvyšovala. Míny byly kladeny nejenom na cestách, ale i v osadách, podél mezí, které mohly škýtat vojákovi ochranu před palbou automatických zbraní z nepřátelských okopů a zákopů. Kladeny byly také za stromy a v prostorech vhodných k rozšíření palných postavení dělostřelctva, minometů a velitelských stanovišť.

S tímto zákeřným nepřitelem bojovali především ženisté. Malé odtarovací skupiny vytvářely průchody v minových polích, odminovávaly cesty a prostory pro palná postavení dělostřelctva, minometů a společně s průzkumnými rotami brigád, pěšími prapory, samopalnými prapory a tankisty utvořily na nepřátelská postavení. Bojová činnost vedena ve dne i v noci bez přestávek, bez oddechu byla korunována úspěchem a titu hrdinové konečně 6. října 1944 stanuli na hranici naší vlasti.

Kolik lásky projevilí titu mladí vojáci rodné půdě, prvním metřím osvobozené vlasti. Konečně doma, konečně ve vlasti. Zvláště hluboce prožívali tyto chvíle volynští Češi, pro něž Československo byla otcina, kterou nikdy nepoznali.

Nepřítel však nebyl ještě úplně poražen, obsadil výhodné kóty a ve vybudovaném postavení se zuřivě bránil.

Vpravo od silnice Dukla-Svidník, těsně podél hranic čáry, jako svědek překvapivého útoku československých jednotek, zůstal plot z ostatků drátu s nápisem "ACHTUNG MINEN". Tabulky "Pozor miny!" označovaly protitankové minové pole, které nepřítel položil na možném směru útoku československých tanků. Ochraničeli vlastního minového pole nestačí odstranit. Minové pole sestávající ze čtyř řad protitankových min bylo vyvzdučeno.

Úporné boje o jednotlivé kóty a prolomení posledního nepřátelského postavení s dominantou hory Obšár trvalo ještě déle nežli měsíc. V tomto období ženijní jednotky sboru zvedly další titise min a umožnily tak s konečnou platností dobytí Dukelského průsmyku.

Příslušníci ženijního sborového praporu a brigádních ženijních praporů byli v tomto údobí rozděleni do odtarovacích skupin a odstraňovali míny, fygasy a nástrahy v celém útočném pásmu sboru.

Odtarovacím skupinám veleli většinou mladí důstojníci a poddůstojníci volynští Češi. U 3. ženijního praporu 1. brigády to byli podporučíci Tůma, Veselý, Beran a Balák, u 2. ženijního praporu 3. brigády to byli podporučíci

Veselovský a Červený a u 1. samostatného ženijního sborového praporu potom podporučíci Linha, Vajs, Pospíšil, Kozák a Novák.

U protitankových kovových min obého tvaru začal nepřítel používat nový typ nástrahového rozzněčovací, který byl zhotoven uvnitř miny. Při pokusu minu odjistit a rozzněčovač vyjmout docházelo k výbuchu. Při zneškodňování těchto min přišli o život velitel ženijní čty prapor. Veselý a svob. Smicer. Stejně tak při manipulaci s minami byli zabití por. Balák a vojín Vysoký. Míny později při odminování ploch se staly osudným i nejmłodším ženijním důstojníku por. Václavu Linhovi.

Neustálá palba děl, minometu, výbuchy dělostřeleckých granátů a min, palba kulometu a samopalů i jednotlivé výbuchy protitankových min ničely ženy, k tomu všemu nepřiznivé počasí - dešt, mlha, sniž - to bylo prostředí dukelského bojště.

26. listopadu 1944 byla dobytá hora Obšár, dominanta posledního nepřátelského postavení v Dukelském průsmyku, a nepřítel zahájil ústup k řece Ondavě. Jednotlivé brigády zahájily pronásledování. Po cestách postupovaly odtarovací skupiny, které odstraňovaly desítky min různé konstrukce. Současně byly upravovány i přejezdy na osách postupu.

Odtarovací práce prováděné ženijními jednotkami podél řeky Ondavy, v okolních osadách a ve Stropkově, byly složité především tím, že zemina částečně zmrzla a to značně ztížilo vyhledávání a odstraňování min. I přes částečné zmrzlou zeminu byla funkční činnost min zachována.

Při odminovacích pracích docházelo někdy i k paradoxním situacím. Odtarovací skupina ženijní sborové poddůstojnické školy zneškodňovala míny v ulicích Stropkova. U křižovatky odminovacích silnic jeden z členů odminovací skupiny, který proěřoval terén minovou hledačkou, hlásil "MINA!". Rovněž ve zmrzlém terénu boční ulice nalezl několik min. Velitel

skupiny v bezpečné vzdálenosti od ostatních členů skupiny opatrně očistil zmrzlou zeminu a zjistil podivné rýhovanou ocelovou minu. Protože ve zmrzlé půdě je nebezpečné dále manipulovat a odkrývat minu, nařídil zničit ji výbuchem přiložené malé náložky trhaviny. Ženisté skryti za rohem budovy očekávali velký výbuch min a zatím vybuchla jen malá náložka. Překvapeným ženistům se objevil proražený rýhovaný poklop do benzinové nádrže. Jiný po odpálení "min" vyletěl ze zmrzlé zeminu podkova, zřevivěl polní lopatka a další kovové předměty. Mohl vzniknout dojem, že tato část města není zaminovaná.

Příslušníci skupiny však měli své zkušenosti se zákeřným nepřitelem, a proto pokračovali dále v pečlivém proěřování ulic, dvorků a domů. Překvapení na sebe nedalo dlouho čekat. Domy, hospodářské budovy a dokonce stohy slámy na okrajích města byly zaminovány. V těchto místech se objevil velký počet nástrah všeho druhu. Nástrahy opatřené vybušnými byly zřizeny za dveřmi, pod podlahami, ve skříních apod. Postupně byla i tato nepřátelská překvapení nalezena a odstraněna, tentokrát bez ztrát na lidských životech. Strakou a okolini osady byly postupně odminovány.

Ženisté vedle odtarování a odminovacích prací zřizovali vlastní minové pole, stavěli mosty, vytvářeli přejezdy přes zničené úseky silnic a cest, zřizovali velitelská stanoviště prapor, brigád a sboru, utvořili na tancích a později bojovali i jako pěchota.

Jedich rozhodující úkol byl vytvářet podmkny pro postup ostatních druhů zbraní.

Pamatník, postavený v Dukelském průsmyku na místě, kde bylo položeno protitankové minové pole, připomíná, kolik krve a úsilí museli ženisté vynaložit, aby tato místa byla opět svobodná a bezpečná.

Lvi podíl v této činnosti odvedli i ženisté - volynští Češi.

Miroslav Novák

Ještě jednou o Hrušvici

Článek pana Václava Pally o Hrušvici, uveřejněný v pátém čísle našeho Zpravodaje, ve mně vyvolal spoustu vzpomínek, o které bych se s Vámi chtěla podělit. V roce 1943 jsem totiž bydlela v Dětkovicích, vsi vzdálené 4 km od Hrušvice.

Po probuzení do mlhavého rána 6. prosince 1943 jsem šla jako obvykle napumpovat vodu. Pohlédla jsem směrem k Nahrabeckého lesu a spatřila něco hrozného. Celý les byl obestoupený německou armádou, každý třetí voják držel psa. Záhledla jsem žlutou signální raketu a rozběhla se za manželem. Spolu jsme hádali co zlého se asi v Hrušvici děje. V této vesnici jsem měla bratra s rodinou, maminku a několik známých. Pocit to byl strašný, myslela jsem, že to nepřejíží. Manžel mě utěšoval: "Nenaříkej! Dokud lítají žluté rakety je naděje. Horší bude, až vyletí červená."

Hružou jsem se třásla a pořad plakala. Situace trvala nekonečně dlouho. Až kolem čtvrté hodiny odpoledne jsem uviděla vyletět zelenou raketu. To znamenalo kíd.

8. prosince jsem jela domů. Maminka se svagrovou mjí vyprávěla o prožitě hrůze. Nebyť starosty pana Kočky z Omeľanštínu, všichni by zahynuli. Dodnes mu jsem v duchu vděčná.

Asi za dva dny za mnou přišla známá Ukrajinka a vyprávěla - nevím, co je na tom pravdy - o zavražděných Němcích v Ukrajinské Hrušvici a o ukrajinsky psaném plakátu visícím na plotě: "TO UDEĽALI ČEŠI!". Takto se nám mstili.

Nechybělo mnoho, a všechno mohlo dopadnout jako v Malině. Panu Kočkovi patřil - zdaleka ne jen mjí - upřímný dík.

Růžena Pavlinová,
Petrovická 21, 794 01 Krnov

Za Janem Pospíšilem

Začátkem srpna jsme obdrželi smutnou zprávu, že nás náhle opustil hlinský rodák Jan Pospíšil z Ostrožce na Domažlicku.

Jan Pospíšil patřil mezi první členy historické komise volyňských Čechů a přípravného výboru našeho Sdružení. Na ustavující konferenci byl zvolen členem revizní komise a později předsednictvem jmenován členem první redakční rady Zpravodaje.

Pocházel z rodu hlinských Pospíšilů - písmáků. Jeho básně jsme mohli číst na stránkách bývalé Stráže míru. Koncem roku vyšla jeho sbírka krásných básní nazvaná Setkání a loučení.

V předtuše nadcházející smrti napsal začátkem června krajanec O. Kadavé tento verš:

Časy se mění, tak buď' hochu rád,
když jsi tu ještě, až už nejsi mlád.
Změní se svět. A tak to musíš brát,
že jsi se přebytčným stal. Buď rád...
Cest jeho památce!

-r-

Užitečná exkurze

Na přílni zdravotníků - krajanů od Černobylu - jsem pro ně připravila exkurzi do sanatoria Richmond a Imperial u Karlových Varech.

Exkurze se konala koncem května a zúčastnili se jí MUDr. Václav Storaček, psychiatr z Podbořan a jeho paní MUDr. Storačková, lékařka vojenské posádky v Podbořanech, MUDr. Nataša Rubanová z Lokte n/O a Mgr. Marie Černavská, lékařka z Horního Slavkova.

Primář MUDr. J. Dolina je velice poupatými slovy seznámil s historií Karlových Varů, léčebnou indikací i s kyslíkovou terapií. Ředitel S. Široký provedl hosty sanatoriem Imperial, ukázal vybavenost pokojů i moderní balneoprovoz.

Všem účastníkům se exkurze líbila a již jim přinesla i mnoho poznatků a zkušeností pro výkon jejich zdravotnického povolání v novém domově.

Věra Pelcová

Významný volyňský Čech - Dr. Václav Vondrák

Volyňští Češi sehráli významnou úlohu při organizování 1. československého odboje v Rusku. Tato úloha byla dána jednak jejich počtem (v roce 1897 to bylo 27 660), zámožností (mj. obhospodařovali 43 tis. desjatiny půdy), ale též jejich organizátorskou aktivitou. V československém vojsku na Rusi bylo celkem (včetně České družiny) 828 Čechů z Volyně, kterým byl přizán statut legionáře. Lze předpokládat, že jejich skutečný počet byl ještě větší, neboť mnozí, kteří odešli z legii domů po vypouštění Ruska ze světové války, byli považováni za zběhy. Značný byl i finanční příspěvek volyňských Čechů na protiruskou odboj, a to jednak od bohatých krajanů jako byli Václav Klich, Václav Vondrák aj., a od 1. dubna 1916 také v rámci tzv. národní daně, jejíž vybírání bylo řádně organizováno.

Zvláštní místo v organizaci prvního odboje v Rusku sehrál volyňský Čech dr. Václav Vondrák, který se narodil 19. února 1880 v Semidubech jako syn českého zemědělce (někde se uvádí 6. června 1880). Vystudoval práva na kyjevské univerzitě sv. Vladimíra a současně i hudební konzervatoř. Do veřejného života vstoupil jako šestadvacetiletý, když v roce 1906 začal v Kyjevě vydávat první český časopis v Rusku nazvaný Ruský Čech (1906-1908). V té době byl rovněž zvolen starostou kyjevského Sokola. Jako majitel velkého kyjevského hotelu Praha a velkostatku na Volyni byl finančně nezávislý. V roce 1908 byl zvolen poslancem volyňského gubernského zemstva.

Jeho činnost po vypuknutí světové války je bohatě dokumentována v příropnické práci dr. Karla Pichlíka Zahraníční odboj 1914-1918 bez legend, která vyšla v roce 1968. Dr. Vondrák se neomezil jen na organizování českého branného odporu v Rusku, tj. České družiny, ale snažil se získat představitelce carského režimu pro podporu vzniku samostatného českého státu. Byl spoluautorem memoranda z 27. listopadu 1914 náčelníkovi Jihozápadního frontu gen. Alexejevi, v němž zdůrazňoval nutnost organizování politického odboje v českých zemích, potřebu vyvolání pasivního odporu, který by přešel v otevřené

povstání českého národa. Značný praktický význam měla jeho snaha o vyjmutí českých a slovenských zajatců z rakousko-uherské armády z ruských ustanovení vztahujících se na zajatce, a o dovolení vstupovat do samostatné České družiny.

V lednu 1915 vedl delegaci Svazu česko-slovenských spolků na Rusi do hlavního stanu ruské armády, kde byli přijati velkokomizem Nikolajem Nikolaevičem. Delegace požadovala, aby česká jednotka byla budována jako vojsko samostatného státu, aby samostatný český stát byl předem uznán a na budování jeho armády byla poskytnuta půjčka. Dr. Vondrák neuvážoval jen v omezených souvislostech krajanского hnutí v Rusku, ale hájil zájmy národa jako celku. Musíme si uvědomit, že to je v době před Masarykovým veřejným vystoupením a na území dohodové mocnosti, která měla nejlepší předpoklady sehrát rozhodující úlohu při osvobození českých zemí a vzniku samostatného českého státu. Po Masarykově vyhlášení zahraniční akce dr. Vondrák navrhli svolat shromáždění všech českých zahraničních představitelů do Sofie.

Vondrákovy úspěchy při organizování československého vojska v Rusku byly jen dílčí. V roce 1915 se mu podařilo dosáhnout pouze převelení ruských Čechů z carské armády do České družiny. Po řadě intervencí dosáhl v dubnu 1916 toho, že car schválil osvobození českých a slovenských zajatců na základě záruk Svazu česko-slovenských spolků. Na II. sjezdu Svazu v dubnu květnu 1916 byl dr. Vondrák zvolen do čela nové správy Svazu, což představovalo vítězství českých činitelů z Kyjeva a Volyně nad petrohradskými Čechy. Tento rozkol spolu s rostoucím vlivem zajatců na úkor dosavadních krajanських spolků vedl k pozdějšímu zeslabení vlivu Svazu. Zpočátku se obě ruské skupiny - kyjevská i petrohradská - orientovaly na spolupráci s Masarykem a dr. Vondrák se už v květnu 1916 dožadoval Masarykova příjezdu do Ruska.

Po Únorové revoluci se dr. Vondrák jako předseda Svazu česko-slovenských spolků na Rusi obrátil na nového ministra zahraničí prof. Miljukova se žádostí o

pokračování na straně 4

Tady jsme doma

Pani Barbora Bujanovská se vrátila jako první Češka se svojí rodinou přede dvěma roky z Kazachstánu. Upozornila nás vládu na zhoršující se životní podmínky Čechů usazených v této vzdálené zakavkazské zemi.

Dva roky trvalo, než se jí podařilo dostat do Čech i syna a rodinou.

A tak se v úterý 26. července Antonín Přivratský se ženou Tamarou, dcerou Mařenkou a synem Jaroslavem mohli vrátit do české metropole. Neměli pocit ciziny, čeština je jim blízká a tak věří, že se čte brzy uchytí. Pomohla jim Nadace při ČT Člověk v tísni, která má ve své databance zachyceno na 50 pracovních příležitostí i s bydlením.

Rodina Přivratských se bude pravděpodobně stěhovat do Vodňan, neboť otec vystudoval

vyšokou školu se zaměřením na ochranu ryb a rád by v této práci i u nás pokračoval. Není to ovšem rozhodující. Manželé Přivratských jsou ochotni dělat cokoliv, přestože Tamaru si jako inženýrka ekonomie dobře rozumí s počítáním.

Na samém počátku války Stalin všechny cizí úředníky přestěhoval do Zakavkazí a tak se Barbora Bujanovská objevila v AkTubínsku v Kazachstánu. Vedle českých rodin zde žili Poláci, Němci, Bulhaři a především Rusové.

Kazachům přinesla změna politických poměrů suverenitu, menšinám však život ztížila a vzala jim jakoukoliv perspektivu. Menšíny začaly houfně opouštět Kazachstán.

Rodina Přivratských očekávala, že ji po příjezdu mise, zejména cílem bylo informovat o

možnostech návratu, odvezte letadlo hned domů. Po sdělení mise, že se cestu do vlasti musí vyřídit každý zvlášť, se již nikomu do návratu nechtělo. Dnes je situace jiná. Jen z AkTubínska se chce vrátit 43 rodin a z Borodinovky dalších 28.

Antonín Přivratský byl pověřen Josefem Chalupníkem, ředitelem českého centra v Kazachstánu, předkovat českým občanům za pomoc a možnost vrátit se domů.

První rodina přijela. Na další budeme chvilu čekat, neboť vyřízení formalit je velmi obtížné a zdlouhavé. Věříme, že mezi námi nalézanou skutečný domov a pro své děti libnou budoucnost.

R. Hlaváček

dokončení ze strany 3

uznání Svazu jako "zástupce a organizátora národa v Rusku". V tomto smyslu telegrafoval i Masarykovi, kterého uznával za "jedineho vůdce". Na Vondrákův telegram Masaryk odpověděl, že "žádost je nevhodná a je překročením Vaší kompetence" a vyzval ho ke spolupráci s petrohradskými Čechy usilujícími jako opozice ve Svazu rovněž o příchod nově Prozatímní vlády.

Masaryk považoval Svaz česko-slovenských spolků na Rusi pouze za představitel ruských Čechů. Proszail, aby na III. sjezdu Svazu v květnu 1917 došlo k ustavení Odbočky československé národní rady v Rusku, která převzala za rukou Svazu řízení politických, vojenských a zajateckých otázek. Do čela nového vedení Svazu byl zvolen mistr dr. Vondrák jiný volyňský Čech dr. Václav Girs (narozen 1875 v Sepetovce), který důsledně prosazoval Masarykovu linii. Ruští krajane nadále měli vliv jen v organizační komisi Odbočky ČSNR. Dr. Girs se v srpnu 1917 zúčastnil Státní porady v Moskvě, kde jako jeden z 58 zástupců různých národních organizací hovořil o programu

českého protifašistického odboje.

Ve volbách do všeruského Ústavodárného shromáždění 12. listopadu 1917 dr. Vondrák kandidoval za Stranu lidové svobody (kadety). Po vyhlášení IV. universálu z 22. ledna 1918 došlo k úplné nezávislosti Ukrajiny. Ukrajinské úřady připravovaly vzhledem k jeho velkoruské orientaci konfiskaci jeho majetku.

Po příchodu Němců na Ukrajinu v roce 1918 se dr. Vondrák dostal do zajetí. Po zhrocení Německa odešel k Dobrovolnické armádě gen. Děnikina do Jekatěrínodar. Na jaře 1919 byl vyslán do ČSR. Zde ještě před odchodem do Francie v roce 1927 publikoval dva dokumenty - otevřený dopis ministru spravedlnosti prof. dr. Robertu Mayr-Hartingovi, v němž se ohrazoval proti některým poznámkám T. G. Masaryka učiněným ve Světové revoluci. Rozsáhlejší bylo Vondrákovo Memorandum zasláné v roce 1927 předsedovi vlády Antonínu Švehlovi, v němž soustředil své výhrady vůči Masarykově politice v Rusku a varoval před jeho znovuzvolením prezidentem republiky.

Jaroslav Vaculík

Pel-mel na volyňské téma

□ První pouliční sbírka ve prospěch české matice školské na Volyni se konala 18. října roku 1926 v Rovně. Jedenáct rovenských žen - členek ČMS se stejným jménem pokladniček se vydalo do ulice města a měly velký úspěch - sbírka vynesla 562 zlaté 80 grošů! V pozdějších letech polské úřady podobné akce ve prospěch českého školství znemožňovaly.

□ Deník Telegraf přinesl téměř dvoustránkovou reportáž o těžkém životě Čechů v Kazachstánu mamě čekajících na možnost návratu do staré vlasti. Jedná se většinou o Čechy, kteří byli v období stalinských represí vysídleni na Sibiř. O Čechů v Kazachstánu soustavně píše také deník Svobodné slovo, týdeník Květy a další české noviny, kterým není hostejnější osud naší malé minority, již hrozí v sibiřských pouštích zánik.

□ Volyňští Češi v období svého života na Volyni vybudovali několik vystavňných pravoslavných chrámů (někdy s pomocí vyšších církevních či státních orgánů), katolických kapliček a jiných budov sloužících jako modlitebny. Marně bychom však na naši volyňské výstavě o tom shledali být jen i malou zmínku. Pomozte nám doplnit toto bílé místo v našich dějinách a napište nám, v kterých místech vybudovali pravoslavné a katolické kostely a jiné modlitebny.

□ Poslední zemědělskou usedlostí, která se nalézala na pěkném vršíčku u cesty vedoucí z Českého Ulbarova do Rovna, bylo hospodářství rodiny Knobových. Starý pan Knob, jinak známý spíše jako

nemulný morous, v roce 1946-47 do Československa neemigroval. V okolí byl znám mimo jiné také proto, že řadu let dostával od prezidenta Masaryka alespoň jednou ročně pozdrav - kdysi v mládí chodil totiž do jedné školy v Čechovině, seděli v jedné lavici a byli nerozlučnými kamarády.

□ Málodko z našich krajanů ví, že známý český spisovatel Jaroslav Hašek byl v roce 1915, coby rakouský voják, ubytován v rodině Pokorných v české vesničce Podhájce. U obce Choropyň vzdálené od Podhájce asi 5-6 km pak odešel do ruského zajetí.

□ Městský úřad v Brně nabídl poskynouti kazašským Čechům, pokud se jim podaří remigrovat do staré vlasti, několik vhodných bytů. Věrne, ze tento nádherný vztah k našim krajanům obdohbným způsobem budou následovat i další místa.

□ Koncem července obdrželi všichni vedoucí regionů našeho Sdružení dopis předepsý prof. MUDr. Vlad. Dufka, CSC., kde zaujímá stanovisko k dopisům mistopředsedy V. Duceba a ing. J. Hofmana. Protože dopisy posledně jmenovaných byly v některých regionech čteny na členských schůzích, věrne, že obdobně bude naloženo i s dopisem našeho předsedy a s jeho obsahem bude volyňská veřejnost plně seznámena.

□ Český Ulbarov, který vznikl jako druhá kompaktně osídlená česká obec na Volyni, oslavil letos 125. výročí vzniku. Obdobně výročí oslavují také další obce a

Dary

Na tiskový fond přispěla pani Helena Daniluková z Jenišovic částkou 100,- Kč, Vlasta a Blažej Bolfovi z Hukovic též 100,- Kč.

Pan Vladimír Erps, rodák z Malé Zubovtšiny, bytem v Bohosudově, daroval pro účely karlovarského regionu 150,- Kč.

Sbírka ze setkání žáků Matice školské v Chotíněvsi činila na tiskový fond 1200,- Kč a tudíž čtení žáci věnovali také na fond Sdružení.

Dále na tiskový fond věnovaly pani V. Loukotková z Městce Králové a pani Eugenie Pecháčková z Preselan u Topolčan po částce 100,- Kč.

Fondu Sdružení zaslala pani J. Kukklová z Poděbrad 100,- Kč.

Blahopřejeme

□ Dne 23. června se dožil 70 let náš krajan Miroslav Toman, rodák z Českých Ozeran.

□ Sedmdesát let se také dožila 2. srpna naše krajanka Marie Buchtová, rozená Sedláčková z Medlova, rodačka z Českých Ozeran.

□ Dne 18. června se dožila 70 let naše krajanka pani Evženie Florianová, rozená Záčková, z Plesně u Chebu. Pochází ze známé české vesnice na Volyni Sofievky.

□ Přejeme našim krajanům k jejich významnému životnímu jubileu pevně zdraví a hodné životního optimismu do dalších let!

Smuteční oznámení

Dne 10. června zemřel v Uničově ulbarovský rodák pan Vladimír Volák. Za početné účasti blízkých a značného počtu krajanů, byl jako příslušník tankové brigády 6s. armádního sboru v SSSR pochován se všemi vojenskými poctami. Čest jeho památce!

to Buderáz, Jezirko, Kvasilov, Český Malin, Martinovka, Mirošov, Podcukur, Staré Teremno, Semiduby a Dembrovka. Bohužel, nemáme odnikud zprávu o tom, že by se bývali občané těchto obcí sešli a vzpomněli na toto významné výročí. Nebo snad ano? Napište nám!

□ Obsáhlý rozhovor zveřejnilo pod titulem "Takový zcela obyčejný život..." dne 10.8.1994 Svobodné slovo s volyňským básníkem a světoběžníkem Josefem Tománkem. Žije v New Yorku a již počtvrté od roku 1990 navštívil starou vlast. Je rodákem z Kupčicova.

Připravil R. Hlaváček